

Mauri Palomäki

*30.11.1931 – † 21.9.2009

Emeritusprofessori, pitkäaikainen rehtori Mauri Palomäki kuoli vaikean sairauden uuvuttamana 21. syyskuuta 2009 Vaasassa. Hän oli 77-vuotias, syntynyt 30. marraskuuta 1931 Vaasassa, jossa hän myös teki keskeisen osan merkittävästä elämäntyöstään.

Palomäki kirjoitti ylioppilaaksi Vaasan yhteiskoulusta 1952 ja ryhtyi opiskelemaan maantiedettä ja biologiaa Helsingin yliopistossa. Vuonna 1957 suoritettua filosofian kandidaatin tutkintoa seurasivat jatkoopinnot. Keskus- ja vaikutusalue tutkimuksen klassikoksi ja aluesuunnittelun pitkäaikaiseksi mallityöksi muodostunut väitöskirja valmistui 1963. Tämän aihealueen luontevana jatkona oli sittemmin koko kansallisen yhdyskuntajärjestelmämme sisällön erittely ja alueellisten piirteiden kuvaaminen.

Tutkimustuloksiaan Palomäki esitteli Kansainvälisen Maantieteellisen Unionin yhdyskuntajärjestelmä työryhmässä, ja julkaisi lukuisissa kansainvälisissä ja kansallisissa tiedejulkaisuissa sekä Suomen Kartaston erillisnieteissä. Palomäen tutkijaprofiilin monipuolisuutta kuvaa hyvin hänen viimeisten virkavuosiensa harrastuneisuus

maankohoamisen ilmenemismuotoihin ja maankohoamisen syiden tulkintoihin. Kiinnostuksen syykin on ilmeinen: maankohoaminen näyttäytyy edustavimmillaan Palomäen kotiseudulla Vaasan saaristossa, jossa hänellä perusvaasalaiseen tapaan oli kesäpaikkansa ja jonka luontoon hän oli tieteellisessä mielessä perehtynyt jo opiskeluaikanaan kasvitieteen sivulaudaturia tehdessään.

Palomäen työura sisälsi yliopisto-opetuksen ja -tutkimuksen askelmat assistentin tehtävistä apulaisprofessoriksi Helsingin yliopistossa ja vuonna 1968 aloittaneen Vaasan kauppakorkeakoulun talusmaantieteen professoriksi. Tästä virasta hän jäi täysin palvelleena eläkkeelle 30.11.1996. Jo Helsingin yliopiston aikana Palomäen innoittava vaikutus lisäsi maantieteen opiskelun suosiota. Useat hänen oppilaistaan ovat sittemmin jatkaneet opettajansa viitoittamalla tiellä maantieteen tärkeissä opetus- ja tutkimustehtävissä. Vaasan yliopistokaan ei ole tästä poikkeus.

Palomäen erityisiin ansioihin kuului reaalimaailman ilmiöiden ja tieteellisen tiedon yhdistämisen taito. Hän osasi tulkita ja pelkistää luonnonilmiöiden syntymeka-

nismeja kuulijoille ymmärrettävällä tavalla. Tästä lahjasta saivat nauttia niin oppiaineen opiskelijat kuin yliopiston henkilökuntakin sekä koti- ja ulkomaiset vierailijat lukuisilla retkillä Pohjanmaalla. Palomäen ansiota on myös akateemisten traditioiden juurruttaminen Vaasan neitseelliseen akateemiseen miljööseen alkaen historian ensimmäisestä väitöstilaisuudesta Vaasassa 1975.

Yliopisto-opettajan ja -tutkijan roolin rinnalle, kenties edellekin nousee Mauri Palomäen toiminta Vaasan kauppakorkeakoulun ja vuodesta 1980 Vaasan korkeakoulun rehtorina. Lähes 17 vuotta kestäneen rehtorikautensa (1970–87) alusta alkaen Palomäen tavoitteena oli – kauppakorkeakoulun perustamiseen keskeisesti vaikuttaneiden tahdon mukaisesti – kehittää erikoiskorkeakoulusta monialainen yliopisto, jonka tieteenalarakenteeseen myös tekniikka kuuluisi. Palomäen unelma yliopistosta toteutui hänen rehtorikautensa jälkeen 1991, ja tekniikan tutkinnonanto-oikeus saatiin vuonna 2004. Vaasan yliopiston rakentamisen neuvottelukunnan puheenjohtajana Palomäellä oli keskeinen rooli suunniteltaessa uutta yliopistokampusta. Nyt Vaasan Palosaarella, josta Palomäki lähti aikanaan opintielle Helsinkiin,

sijaitsee hänen elämäntyönsä pysyvä monumentti: oikea yliopisto meren rannalla.

Monista jäsenyyksistä ja luottamustehtävistä poimittakoon esiin Palomäen toiminta Suomen Maantieteellisessä Seurassa, työjäsenenä vuodesta 1959, seuran sihteerinä 1966–68 ja puheenjohtajana 1971–72 sekä asiantuntijajäsenenä Suomen Kartaston 5. laitoksen tieteellisessä toimituskunnassa 1972–92.

Ansoistaan tieteen saralla ja toimintaympäristön hyväksi tehdystä työstä Palomäki sai lukuisia huomionosoituksia. Merkittävimpiä niistä olivat kutsu Suomalaisen Tiedeakatemian jäseneksi 1973, promovointi Vaasan yliopiston ja Uumajan yliopiston kunniatohtoriksi, tasavallan presidentin myöntämä Suomen Leijonan komentajamerkki ja Suomen Maantieteellisen Seuran myöntämä Hopeinen Fenniamitali seuran 100-vuotisjuhliissa 1988. Eräänä kohokohtana urallaan Palomäki itse piti myös Suomalaisen Tiedeakatemian vierailua Vaasan yliopistossa 13.3.1995.

Mauri Palomäki on jättänyt pysyvän jäljen suomalaiseen maantieteeseen ja erityisesti vaasalaiseen yliopistuelämään Vaasan yliopiston rakentajana ja akateemisena tiennäyttäjänä.

Kauko Mikkonen

Mauri Palomäki In memoriam

Emeritus Professor Mauri Palomäki, former long-serving rector of the University of Vaasa, died in Vaasa on 21st September 2009. He was aged 77 years, having been born on 30th November 1931, also in Vaasa, where he accomplished the vast majority of his life's work.

Having matriculated from the Vaasa Co-educational School in 1952, Mauri Palomäki enrolled at the University of Helsinki to study geography. He gained his first degree in 1957 and went on to do postgraduate work there, culminating in his doctoral thesis of 1963, which became a classic study

on the theme of central places and spheres of influence and a long-standing model for regional planning in Finland. A natural sequel to this work was his subsequent analysis of the whole content of the national settlement system, including a description of the associated regional characteristics.

Palomäki presented his results at meetings of the International Geographical Union's Working Group on the Settlement System and published them in numerous national and international publications and separate volumes of the Atlas of Finland. The breadth of his research interests is well indicated, however, by the enthusiasm with which he devoted his last years in office to the study of the manifestations of land uplift in Finland and the interpretation of its causes. The reason for this was quite obvious, of course: land uplift is most pronounced in his own home area of the Vaasa Archipelago, where, like most native inhabitants, he had his country cottage, and where he had done botanical fieldwork for his subsidiary subject during his student days.

Mauri Palomäki's university career covered all levels of teaching and research from assistant to associate professor at the University of Helsinki, until his appointment as professor of economic geography at the Vaasa School of Economics and Business Administration in 1968. He then held this position until his retirement on 30th November 1996. His inspiring influence had prompted an increase in the popularity of geography at the University of Helsinki during his time there, and he had much the same effect in Vaasa. Many of his former students have continued on the path mapped out for them by their mentor and have gone on to occupy significant teaching and research positions in the field of geography.

One of Palomäki's particular merits lay in the skill with which he was able to combine scientific knowledge with the phenomena of the real world. He was adept at interpreting and simplifying the mechanisms by which natural phenomena came into being so that they were comprehensible to his listeners, an art which was of benefit not only to students of geography but also to university staff and both Finnish and overseas visitors taking part in excursions to Ostrobothnia. It is also greatly to his credit that academic traditions took a firm hold in the virgin territory of Vaasa, beginning with the first doctoral dissertation to be held there, in 1975.

Alongside his role as a university teacher and researcher, and perhaps at a higher level than this, we must also acknowledge Mauri Palomäki's contribution to the administration of the Vaasa School of Economics and subsequently, from 1980, of the University College of Vaasa during the period of almost 17 years for which he was its rector in 1970–87. In accordance with the will of those who had been instrumental in founding the School of Economics, he set about developing this institution into a broad-based university with a structure that extended to technology as well. His dream of a fully-fledged university in fact came true after his departure from the position of rector, in 1991, and the right to confer degrees in technology was granted in 2004. As chairman of the building committee, he played a major role in the planning of a new campus for the university, and now, on the island of Palosaari, from which he set out for Helsinki on his path of learning, there is a permanent monument to his achievements, a real university on the sea shore.

Special mention among Mauri Palomäki's many honorary positions and society memberships should be made of his activi-

ties in the Geographical Society of Finland, as a working member from 1959 onwards, as its secretary in 1966–68 and its chairman in 1971–72, and also as an expert advisor on the scientific editorial board for the 5th edition of the Atlas of Finland in 1972–92.

He also gained many honours for his scientific achievements and his work on behalf of the community at large, among the most notable of which were membership of the Finnish Academy of Science and Letters, in 1973, honorary doctorates of the University of Vaasa and Umeå University, Sweden,

the medal of a Commander of the Order of the Finnish Lion, awarded by the President of Finland, and the silver Fennia Medal of the Geographical Society of Finland, awarded at its centenary meeting in 1988. Another event that he regarded as a high point in his career was the visit of the Finnish Academy of Science and Letters to the University of Vaasa on 13th March 1995.

Mauri Palomäki has left his permanent mark on geography in Finland, and more particularly on the life of the University of Vaasa as a builder and academic pioneer.

Obituary by Kauko Mikkonen